

Kaders sociaal domein

Beeldvorming

19 maart 2025

Waarom deze raadssessies?

Het college ziet dat er teveel inwoners zijn die een beroep doen op zorg en ondersteuning vanuit de gemeente. Dit is niet wenselijk; individuele ondersteuning van de gemeente is niet voor alles de oplossing. Ook legt dit grote druk op de beschikbaarheid van zorg. Het college wil dat zorg beschikbaar blijft voor de meest kwetsbare inwoners.

Daarnaast leidt dit tot een toenemende spanning tussen de begroting voor het sociaal domein en de verwachte uitgaven als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen zoals vergrijzing, een toenemende vraag naar jeugdzorg en teruglopende rijksinkomsten.

- September 2024 Verwachte overschrijding budget jeugdzorg 7 miljoen-> maatregelenpakket jeugdzorg
- November 2024 Herfstakkoord: breed onderzoek sociaal domein programma 4-> onderzoek Berenschot

De uitkomsten hiervan geven aanleiding om het gesprek met u als commissie te voeren, voorafgaand aan de behandeling van de 1^e Bestuursrapportage 2025 en de Kadernota 2026-2029.

Waar staan we nu?

De afgelopen periode is gewerkt aan:

- Een bijgestelde meerjarenprognose voor programma 4 sociaal domein, gezien onzekerheid geen rekening gehouden met extra middelen commissie van Ark
- Het advies Berenschot over financieel kader en besparingsopties
- Een maatregelenpakket Jeugdzorg: besparingsopties jeugdzorg Berenschot verder uitgewerkt + aanvullende maatregelen

Keuzes nodig voor verwerking in de 1^e Bestuursrapportage 2025 en Kadernota 2026-2029

Doel en inhoud van vanavond

Beeldvorming:

1. Toelichting op de geactualiseerde financiële prognose 2025-2028 voor het sociaal domein
2. Toelichting door Berenschot op hun bevindingen
3. Toelichting op de aanvullende maatregelenpakket jeugdzorg
4. Overzicht van de financiën inclusief de besparingen en de impact hiervan
5. Toelichting op het collegestandpunt

Achtergrond noodzaak aanpassen prognoses

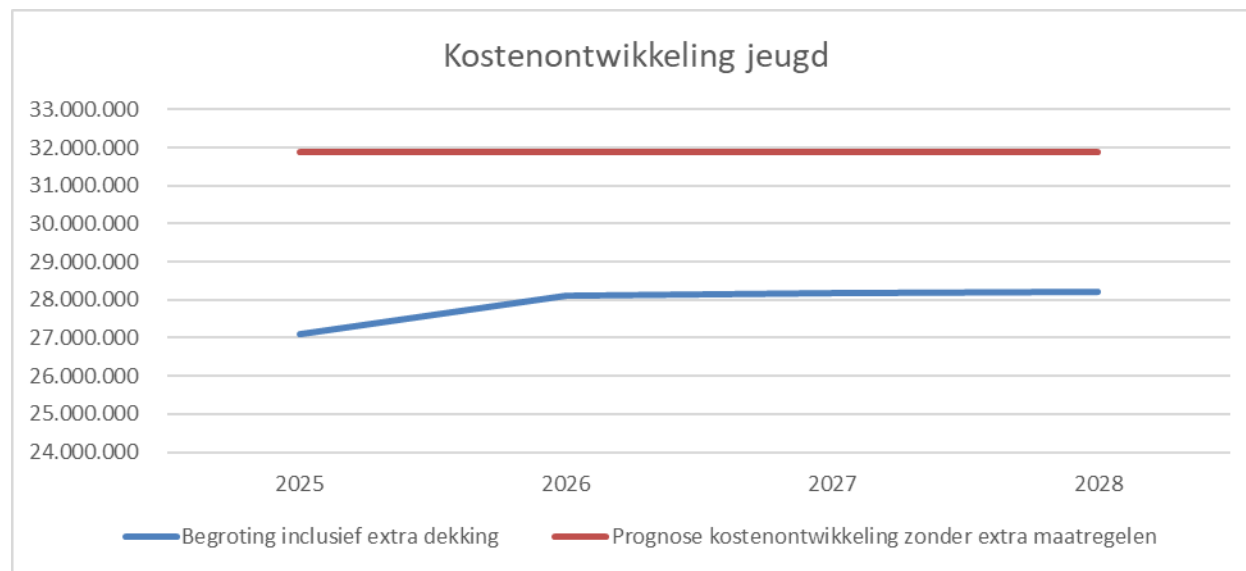
- In de loop van '24 ontwikkelingen: substantieel hogere kosten jeugd, lagere kosten WMO, nieuwe BUIG beschikking
- Tegelijkertijd met het onderzoeken van maatregelen en berekenen van financiële effecten van deze maatregelen, noodzakelijk om tot een nieuwe cijferreeks te komen: *wat als we geen extra maatregelen zouden nemen.*
- Hier kunnen de maatregelen vervolgens tegen af gezet worden om tot een nieuw plaatje te komen.

Geactualiseerde financiële prognose 2025-2028 (1)

Jeugd

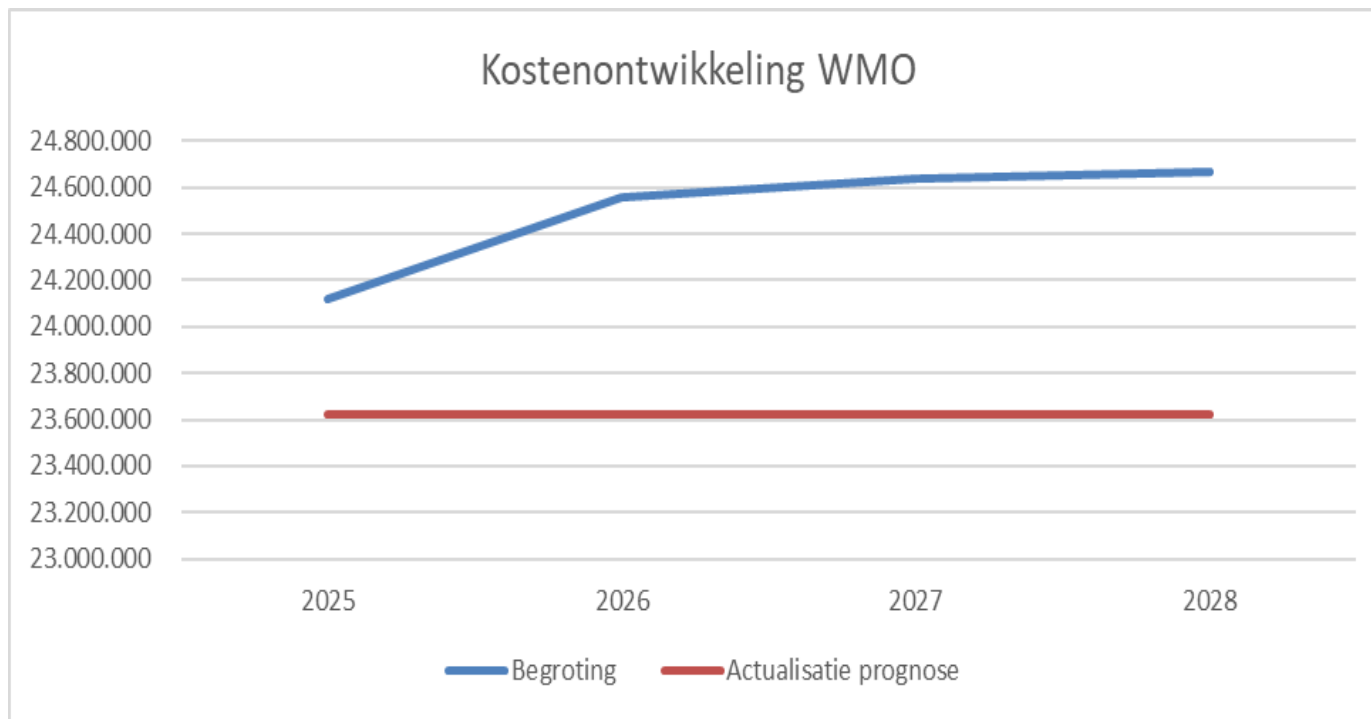
- Huidige meerjarenbegroting jeugd is gebaseerd op de ambitie van 1 op de 8 kinderen met jeugdzorg.
- In het Herfstakkoord is aangekondigd dat de uitkomsten en aanbevelingen van het breed onderzoek sociaal domein aan de raad worden gepresenteerd voor de Kadernota.
- De prognose is op basis van het onderzoek geactualiseerd. De basis van de prognose is het doortrekken van de lijn '24.
- De reservering van structureel 2 miljoen extra middelen in het kader van de Hervormingsagenda bij de septembercirculaire 2024 is in het budget verwerkt.
- Kanttekening is dat zich nog wijzigingen kunnen voordoen tijdens het jaarrekeningtraject.
- Er is geen rekening gehouden met extra Rijksgelden naar aanleiding van het rapport van commissie Van Ark

Geactualiseerde financiële prognose 2025-2028 (2)

Wmo

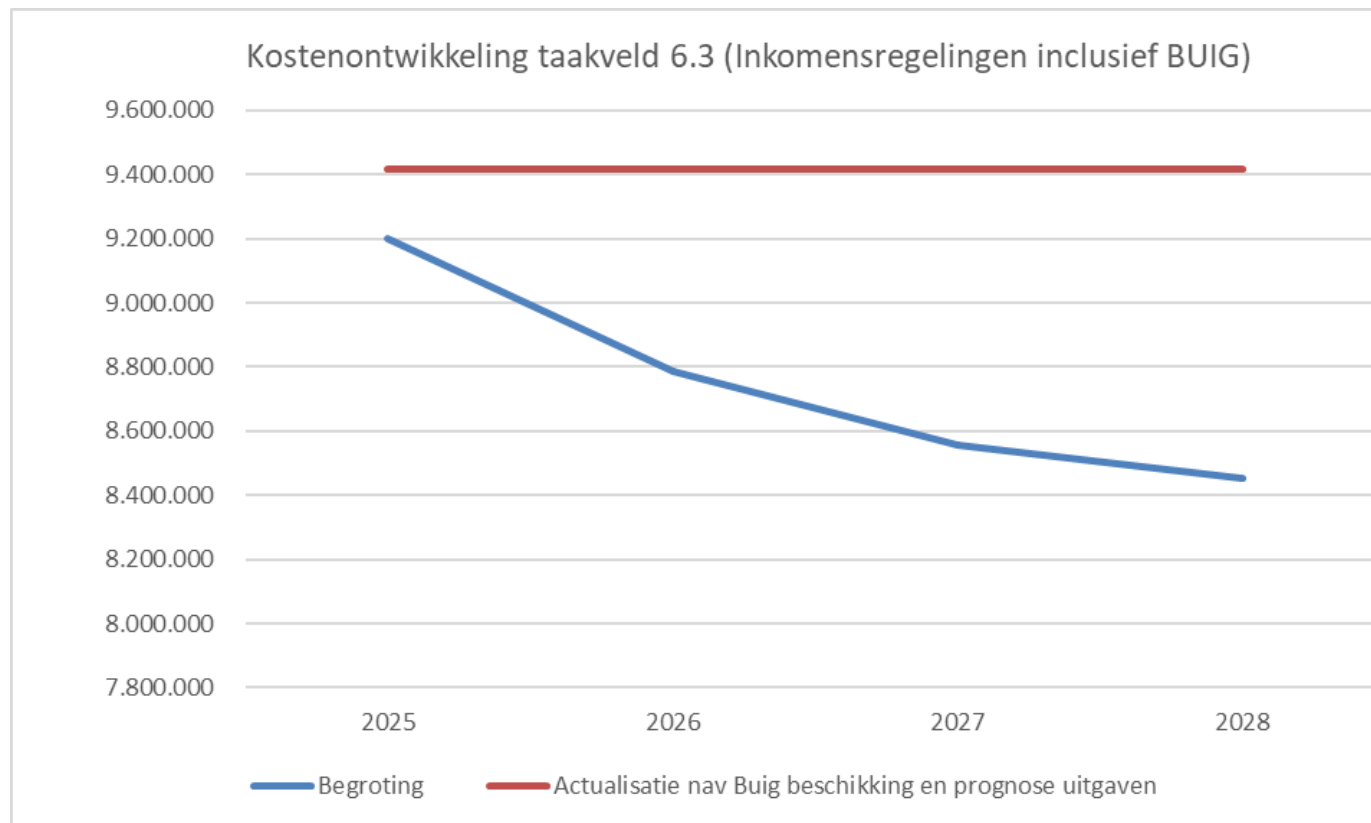
- Tot nu toe is er steeds een overschot; het verwachte effect van de vergrijzing blijft vooralsnog uit.
- De prognose is samengesteld op basis van de meest actuele gegevens over de uitputting in '24.
- Onzekerheden richting de toekomst zijn: komt er alsnog een vergrijzingseffect? Wat gaat de eigen bijdrage voor de Wmo doen (abonnementstarief)? De prognose wordt jaarlijks bijgesteld aan de hand van actuele gegevens.

Geactualiseerde financiële prognose 2025-2028 (3)

Participatiebudget (incl. BUIG)

- De beschikking voor de BUIG vanuit het Rijk ontvingen we tegelijk met de septembercirculaire. In de 2e Berap is het effect voor '24 verwerkt en in de memo over de septembercirculaire is aangekondigd dat de meerjarige bijstelling bij de Kadernota zou worden verwerkt. Deze actualisatie is nu gedaan.

Geactualiseerde financiële prognose jeugd, Wmo en BUIG 2025-2028 (4)

Totaal (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028
Begroot	60.422.000	61.441.000	61.382.000	61.329.000
Actualisatie	64.918.000	64.918.000	64.918.000	64.918.000
Totaal financieel effect actualisatie	-4.496.000	-3.477.000	-3.536.000	-3.589.000

Onderzoek Berenschot breed sociaal domein

Presentatie Berenschot

Inzicht in het financieel kader en keuzemogelijkheden binnen het sociaal domein

- Presentatie uitkomsten gemeenteraad

• 19 MAART 2025

- GEMEENTE GOUDA

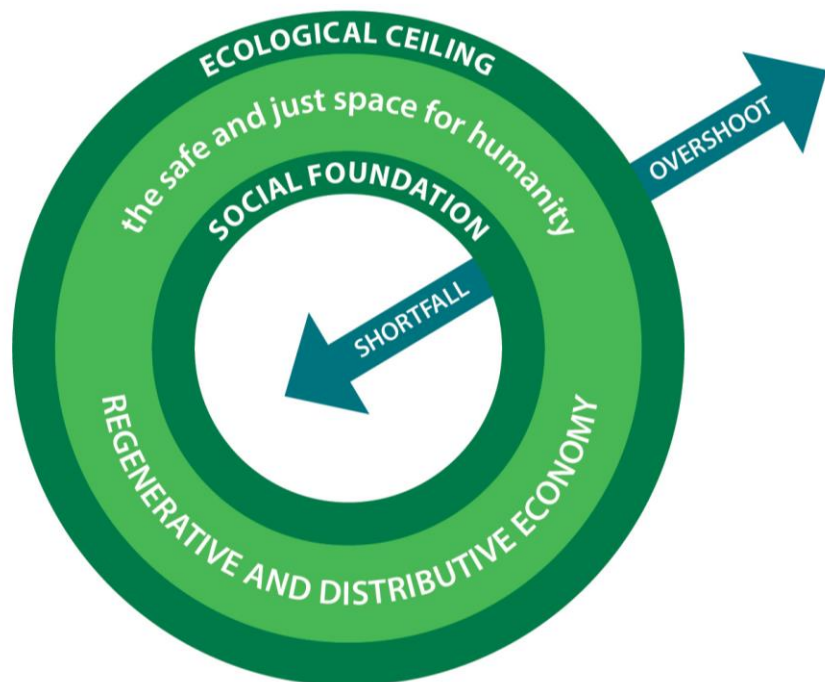
Onderzoeksvragen

- Onderzoek Berenschot
- **Hoofdvragen:**
 - Hoe zien voor de gemeente Gouda de inkomsten en uitgaven in het sociaal domein er voor de komende vier jaar (programma 4) uit?
 - Welke beleidsinhoudelijke keuzemogelijkheden (of scenario's) met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening sociaal domein zijn er gegeven deze financiële context?

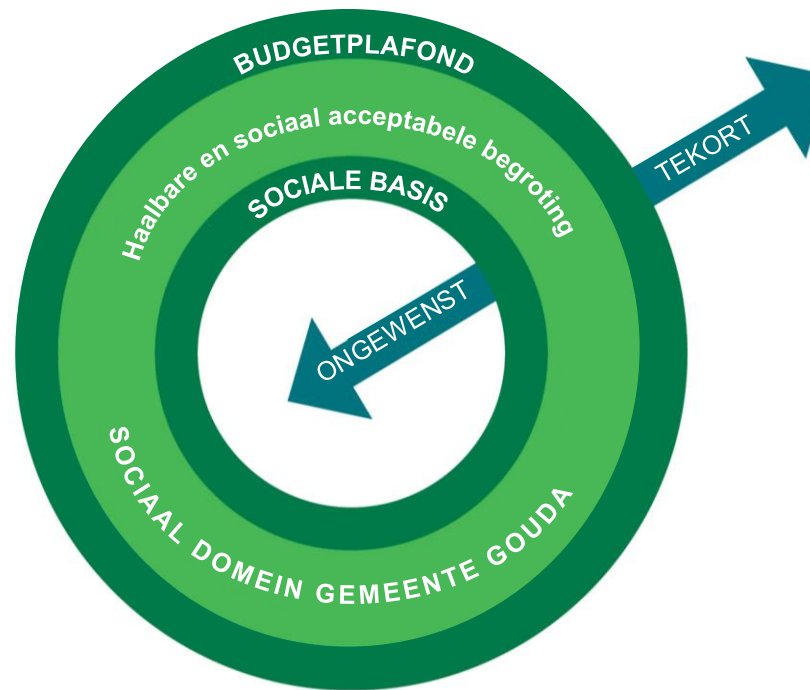
- GEMEENTE GOUDA

Wat is de kern van de opgave?

Ken je de 'donuteconomie' van Kate Raworth?

Dit is de donut toegepast op gemeente Gouda

Evenwicht als leidende gedachte in het onderzoek

Wat betekent *evenwicht* in het sociaal domein concreet?

1. Evenwicht tussen inhoud & financiën: de inhoudelijke consequenties (voor inwoners, partners en ambtelijke organisatie) moeten transparant zijn en meegewogen worden met de financiële consequenties.
2. Evenwicht tussen ombuigingen algemene voorzieningen (subsidies) & maatwerkvoorzieningen.
3. Evenwicht tussen inspanning & resultaat: het moet duidelijk zijn welke stappen gezet moeten worden, wat dit kost, of het resultaat ertegenop weegt en of de stappen haalbaar zijn.

Gewenste beweging en algemene bevindingen

Gewenste beweging

- Hoewel dit onderzoek hoofdzakelijk financieel is ingestoken ontkomen we niet aan het leggen van een inhoudelijke verbinding.

1. Groter beroep op de kracht van de maatschappij

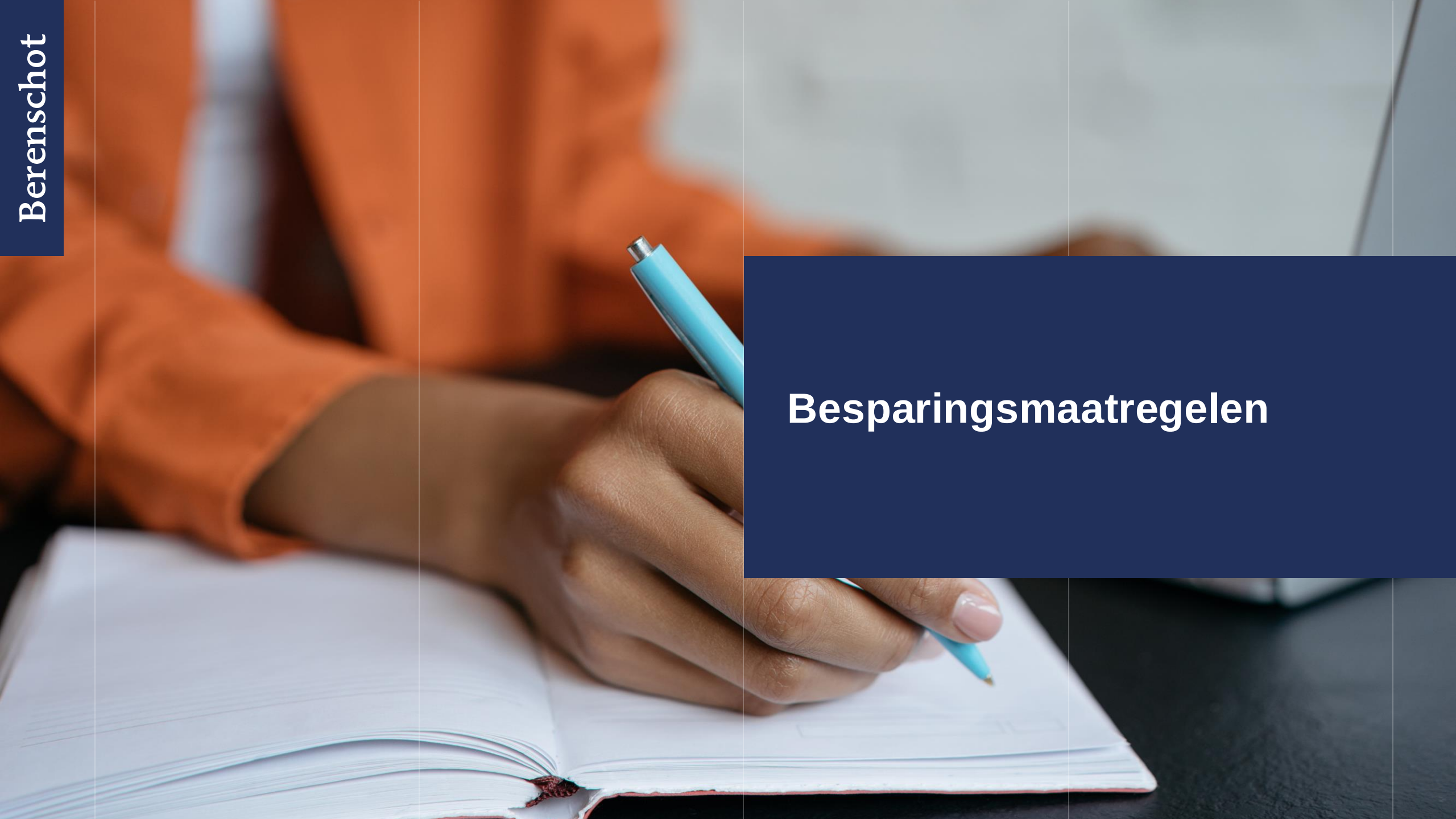
2. (Maatwerk) ondersteuning als aanvulling

3. Een basis die staat

4. Niet zozeer versoberen vooral gericht inzetten op de gewenste beweging

5. Andere benadering van inwoners

6. Het sociaal domein vanuit een breder geheel

Besparingsmaatregelen

Toelichting op de maatregelen en effecten

1. Een deel van de maatregelen zijn onderdeel van politieke keuzes. *Wat voor gemeente wilt u zijn voor (kwetsbare) inwoners?*
2. De financiële impact is berekend op basis van realisatiecijfers van 2023
3. De impact van de individuele maatregelen kunnen niet zomaar bij elkaar worden opgeteld
4. Implementatiekosten zijn buiten beschouwing gelaten
5. In het rapport wordt gecorrigeerd voor het moment waarop de maatregelen effect sorteren en hoe de structurele kosten zich hiertoe verhouden
6. Blijf niet te lang stil staan bij de impact van de maatregelen, maar maak keuzes op basis van de inhoudelijke beweging

Besparingsmaatregelen

- Gemeente Gouda
- 1 • Jeugdwet
- 2 • Wmo
- 3 • Participatiewet
- 4 • Sociale basis
- 5 • Domeinoverstijgende maatregelen

- JEUGDWET

Voorstel – Besparingsmaatregelen

- Jeugdwet

Basisset maatregelen

1. Het verbeteren van de samenwerking met externe verwijzers (met name GI's)
2. Sturen op (en afschalen van) lopende indicaties
3. Afbakening van jeugdzorg
4. Heronderzoek gerichtere aanpak voor 40 complexe gezinnen
5. Groter deel van de (nu) geïndiceerde zorg voorliggend (beschikkingsvrij) laten uitvoeren

Alternatieve maatregelen

- Werk intensiever samen met lokaal gecommitteerde aanbieders die aansluiten bij de werkwijze van gemeente Gouda
- Integrale benadering van de toegang

- WMO

Voorstel – Besparingsmaatregelen

- Wmo

Basisset maatregelen

1. Terugbrengactie hulpmiddelen
2. Vergroten regionale inzet toezichthouder (ook Jeugdhulp)
3. Individuele begeleiding voorliggend aanbieden

Alternatieve maatregelen

- Vergroot het kostenbewust zijn
- Heronderzoek complexe casussen

- PARTICIPATIEWET

Voorstel – Besparingsmaatregelen

- Participatiewet

Basisset maatregelen

1. Versoberen collectieve zorgverzekering

Alternatieve maatregelen

- Versobering Rotterdampas
- Versoberen subsidie huiswerkbegeleiding
- Stoppen met projecten;
Sociale Coöperatie
Simpel Switchen
Bovenwettelijke taken inburgering

- SOCIALE BASIS

Voorstel – Besparingsmaatregelen

- Sociale basis

Basisset maatregelen

1. Herzien van subsidies

Alternatieve maatregelen

- 'One size fits all aanpak' vervangen door aanbod op basis van data
- Investeren in de werving van vrijwilligers

- DOMEINOVERSTIJGEND

Voorstel – Besparingsmaatregelen

- Domeinoverstijgend

Basisset maatregelen

1. Integrale herbeoordeling van 30 domeinoverstijgende casussen

Alternatieve maatregelen

Besparingspotentieel

Financieel perspectief 2026

Jeugdzorg	Besparing
1. Het verbeteren van de samenwerking met externe verwijzers (met name GI's)	€ 390.700
2. Sturen op (en afschalen van) lopende indicaties	€ 1.279.120
3. Afbakening van jeugdzorg	€ 454.398
4. Heronderzoek gerichtere aanpak voor 40 complexe gezinnen	€ 325.000
5. Groter deel van de (nu) geïndiceerde zorg voorliggend laten uitvoeren	€ 640.710

WMO	Besparing
1. Terugbrengactie hulpmiddelen	€ 65.820
2. Inzet toezichthouder (ook Jeugdhulp)	€ 59.500
3. Individuele begeleiding voorliggend aanbieden	€ 909.659

Participatiewet	Besparing
1. Collectieve zorgverzekering	€ 105.000

Domeinoverstijgend	Besparing
1. Integrale herbeoordeling van 30 domeinoverstijgende casussen	€ 651.250

Totaal*	Besparing
1. Besparingen Jeugdzorg	€ 3.089.928
2. Besparingen Wmo	€ 1.034.979
3. Besparingen Participatiewet	€ 105.000
4. Besparingen domeinoverstijgend	€ 651.250
Totaal	€ 4.881.157

*De financiële effecten zijn niet zomaar bij elkaar op te tellen.

Berenschot

Berenschot

www.berenschot.nl

linkedin.com/berenschot

Maatregelenpakket jeugdzorg

9 kernmaatregelen

Maatregelen Berenschot verder uitgewerkt plus

- Samenwerking in de toegang, scheidingsteam
- Uitbreiding samenwerking huisartsen

De extra maatregelen zijn randvoorwaardelijk/versterkend
Aanvullend besparingspotentieel: € 400.000

Meerjarig perspectief prognose inclusief besparingen

(Bedragen x € 1.000 - = voordeel + = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Tekort op basis van geactualiseerde prognose	4.496	3.477	3.536	3.589
In te boeken besparingen	-714	-3.487	-3.793	-3.642
Monitoring maatregelen	100	100		
Jongerenperspectieffonds (JPF)			148	148
Resultaat	3.882	90	-109	95

Conclusie: Volledige pakket besparingsmaatregelen is nodig voor (grotendeels) sluitende begroting programma 4

Impact besparingsmaatregelen

Inwoners:

- Groter beroep op eigen kracht en sociaal netwerk: inwoners lossen meer zelf op
- Zorg van de gemeente vooral beschikbaar voor complexere problemen; minder indicaties voor lichte geïndiceerde zorg
- Versobering zorgaanbod: bij lichte zorg meer combinatie van formele en informele ondersteuning

Organisatie:

- Andere manier van werken voor consulenten (jeugd en Wmo): minder indicatiestelling, meer inzet op monitoring en afbakening van ingezette zorg

Partners in de stad:

- Groter beroep op de sociale basis
- Minder beroep op geïndiceerd aanbod

Collegestandpunt en vervolg

- Meer focus in het bieden van zorg: beschikbaarheid van zorg voor de meest kwetsbare inwoners
- Niet besparen op de sociale basis en bestaanszekerheid van inwoners
- Oplossen van het verwachte tekort binnen programma 4: overnemen van volledige pakket aan besparingen is nodig
 - Verwerken in de 1^e Bestuursrapportage 2025 en de Kadernota 2026-2029
- Voor de langere termijn is een nieuwe visie op het sociaal domein nodig

2 april: oordeelsvorming

Vraag aan de commissie: Kunt u zich vinden in de lijn van het college en welke aandachtspunten wilt u het college meegeven?

Na de zomer: startgesprek met de commissie over nieuwe visie op het sociaal domein

Kaders sociaal domein

Oordeelsvorming

2 april 2025

Terugblik beeldvorming

Collegestandpunt:

- Meer focus in het bieden van zorg: beschikbaarheid van zorg voor de meest kwetsbare inwoners
- Niet besparen op de sociale basis en bestaanszekerheid van inwoners
- Oplossen van het verwacht tekort binnen programma 4: overnemen van volledige pakket aan besparingen is nodig

Doel en inhoud van vanavond

Vraag aan de commissie:

Kunt u zich vinden in de lijn van het college en welke aandachtspunten wilt u het college meegeven?

Focus op impact voor inwoners aan de hand van casussen:

- Groter beroep op eigen kracht en sociaal netwerk: inwoners lossen meer zelf op
- Zorg van de gemeente vooral beschikbaar voor complexere problemen; minder indicaties voor lichte geïndiceerde zorg
- Versobering zorgaanbod: bij lichte zorg meer combinatie van formele en informele ondersteuning

Per onderdeel een casus en discussie

Casus 1: Groter beroep op eigen kracht en sociaal netwerk

- Gezin: Sanne (39), Pieter (36), Sem (6) en Luna (3)
- Pieter werkt fulltime, Sanne is chronisch ziek
- Wat er speelt: Sem heeft ADHD, thuis veel onrust, overbelasting dreigt
- Vraag aan de gemeente: dagbesteding op zaterdag (2 dagdelen) ter ontlasting

Besluit gemeente nu:

Halfjaar dagbesteding met de vraag aan het gezin om uit te zoeken hoe het gezin hierna weer zelf verder kan.

Collegestandpunt vertaald naar deze casus:

De overbelasting kan aanleiding geven om jeugdzorg tijdelijk in te zetten. Er zijn mogelijkheden voor het gezin om de overbelasting zelf of in het sociaal netwerk op te lossen, of met behulp van een oplossing in de sociale basis. Er wordt kortdurend (2-3 maanden) voor 1 dagdeel dagbesteding ingezet, zodat het gezin deze oplossingen praktisch kan regelen. Daarna is het aan ouders zelf en wordt er geen geïndiceerde jeugdzorg meer ingezet. Het college wijst de ouders daarnaast ook op een voorlichtingsbijeenkomst over omgaan met een kind met ADHD.

- Maatregel 9 uit maatregelenpakket (J3 Berenschot): € 243.000

Casus 2: Zorg van de gemeente vooral beschikbaar voor complexere problemen

- Gezin: Leo (47), Yasmina (41) en Laura (11)
- Wat er speelt: Laura gaat met buikpijn naar school, vermoeden van hoogbegaafdheid bij Laura, school kan onvoldoende begeleiding bieden door het ontbreken van een diagnose
- Vraag aan de gemeente: diagnostiek voor hoogbegaafdheid

Besluit gemeente nu:

Toekennen diagnostiek. De kosten hiervan worden gedeeld met school.

Collegestandpunt vertaald naar deze casus:

Een diagnose is niet nodig voor de juiste begeleiding. De diagnostiek wordt niet toegekend. De schoolcontactpersoon van het Sociaal Team wordt betrokken, de consulent stapt uit de casus. De schoolcontactpersoon verwijst intern naar het passende aanbod, zodat Laura minder spanning ervaart om naar school te gaan. De schoolcontactpersoon geeft de school tips voor de begeleiding van Laura in de klas. Omdat de schoolcontactpersoon de laatste tijd merkt dat er veel vragen over hoogbegaafdheid zijn, organiseert het Sociaal Team een bijeenkomst voor ouders van hoogbegaafde kinderen.

- Maatregel 6 uit maatregelenpakket (J5 Berenschot): € 286.000

Casus 3: Zorg van de gemeente vooral beschikbaar voor complexere problemen

- Erik (15) en zijn ouders
- Wat er speelt: volgt al 2 jaar dagbesteding nadat hij uitviel op zijn VSO-school
- Wil graag werken, maar is nog leerplichtig
- Vraag aan de gemeente: verlenging bekostiging dagbesteding

Besluit gemeente nu:

Dagbesteding bekostigen tot er nieuwe oplossing gevonden is, deze is nog niet in zicht.

Collegestandpunt vertaald naar deze casus:

In samenwerking met onderwijs wordt een stageproject gevonden dat Erik kan gaan doen. Het is voor 16-plussers, maar na overleg wordt een uitzondering gemaakt voor Erik. De gemeente betaalt een coach die Erik helpt tijdens de opstartfase, daarna neemt een jobcoach vanuit de Participatiewet het over.

Casus 4: Versobering zorgaanbod

- Myrthe (42)
- Licht verstandelijke beperking, werkt 20 uur per week in een beschutte werkomgeving
- 15 jaar begeleiding vanuit Wmo, 1 uur per week voor het aanbrengen van structuur in de dag, planning van het huishouden en het op orde houden van de financiële administratie

Besluit gemeente nu:

Lange indicaties (5 jaar), omdat het gaat om een langdurige hulpvraag gaat waarbij niet verwacht wordt dat nieuwe vaardigheden kunnen worden aangeleerd.

Collegestandpunt vertaald naar deze casus:

Het college geeft geen indicaties meer af voor lichte en langdurige begeleiding. Myrthe kan zich met haar hulpvraag richten tot het Sociaal Team. Het Sociaal Team onderzoekt samen met Myrthe welke hulp zij zonder indicatie informeel en formeel kan krijgen. Bijvoorbeeld van familie en vrienden of hulp in de sociale basis voor bijvoorbeeld haar administratie. Als begeleiding vanuit het Sociaal Team ook nodig blijkt wordt deze hulp door het Sociaal Team zowel thuis bij Myrthe als op afstand (digitaal) georganiseerd.

➤ Maatregel W3 Berenschot: € 974.000

Samenvatting van de opgehaalde inzichten en vervolg

